

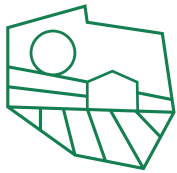
POLSKI ŁAD

---

dla polskiej wsi

MINISTERSTWO
**ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

POLSKI ŁAD
dla polskiej wsi

MINISTERSTWO
**ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

SILNA WIEŚ – SILNA POLSKA

Wieś i rolnictwo – tu sięgają korzenie naszej tożsamości; z tej tradycji zrodziła się Polska. Kiedy pytamy o to, kim jesteśmy i skąd pochodzimy to nasze myśli biegają przede wszystkim do wsi.

Obecnie wieś i rolnictwo to nie tylko przeszłość, z której możemy być dumni. To również miejsce życia milionów Polaków, którzy śmiało patrzą w przyszłość. Polska wieś to dowód, że tradycja i nowoczesność nie tylko się nie wykluczają, ale stanowią syntezę tego, co najlepsze: niezachwianej tożsamości i gotowości na wyzwania XXI wieku.

Niestety, w III Rzeczypospolitej zbyt często wieś traktowana była jako zbędny balast. Trzeba nieustannie przypominać i podkreślać, że to wieś poniosła największe koszty neoliberalnej transformacji. Polityka kolejnych rządów doprowadziła do prawdziwej zapaści wielu gmin, zwłaszcza popegeerowskich. Co gorsza, doprowadzono do szkodliwego i niebezpiecznego podziału na duże, rozwinięte ośrodki miejskie oraz wiecznie niedoinwestowane i zaniedbane wsie.

Polityka Rządu – oparta na idei solidarnego i zrównoważonego rozwoju – wyrasta z niezgody na krzywdę, jaką przez długie lata III RP wyrządzono polskiej wsi. Dla nas Polska to nie kilka metropolii połączonych autostradami. Dla nas Polska to wszystkie 2477 gmin, które czynią Polskę krajem wyjątkowym.

Dziś prezentujemy, będący elementem Polskiego Ładu, kompleksowy program dla wsi i rolnictwa. To ambitna strategia rozwo-

jowa, bo uważamy, że mieszkańcy wsi i rolnicy zasługują na zdecydowanie więcej niż dotąd państwo polskie im oferowało. Przez lata polscy rolnicy konkurowali w Unii Europejskiej na nierównych zasadach. Teraz to wreszcie ulegnie zmianie. Przez lata mieszkańcy wsi cierpieli na brak podstawowych usług publicznych: zaopatrzenie w kanalizację, porządne drogi, placówki zdrowotne i edukacyjne. Teraz gwarantujemy, że te usługi będą na takim poziomie jak w miastach. Naszym podstawowym celem jest to, aby praca na wsi się naprawdę opłacała, a standard życia nie odbiegał od tego, jaki jest w miastach.

Nie tylko wierzymy, ale wiemy, że to możliwe. Wiemy, bo o interes polskiej wsi walczyliśmy nie od wczoraj. Efekty tych starań są widoczne już w tej chwili. W ciągu ostatnich 6 lat dochody na wsi rosły szybciej niż w miastach – i to jest kierunek, któremu pozostajemy wierni. Teraz przed nami wyzwanie, aby na wsi i w rolnictwie nastąpiła nowoczesność z prawdziwego zdarzenia: dopłaty na europejskim poziomie, ubezpieczenia rolnicze, które uchronią przed ryzykiem pogodowym czy realne wsparcie w obliczu epidemii ASF.

Program, który przekazujemy w Państwa ręce, zawiera szereg konkretnych i szczegółowych rozwiązań. Wśród nich znajduje się Siedem Spraw dla Polskiej Wsi, które wyznaczają priorytety rządu na najbliższe lata. To nasza deklaracja i nasze zobowiązanie. Polska albo będzie rozwijać się wraz z polską wsią, albo nie będzie rozwijać się wcale.

7 Siedem spraw dla polskiej wsi

1

Dopłaty powyżej średniej unijnej dla małych i średnich gospodarstw

2

Przejście na emeryturę bez konieczności zbywania gospodarstwa

3

Nowy system ubezpieczeń upraw dla rolników

4

Ryczałt 15 tys. zł na budowę zbiornika retencyjnego – bez zbędnych formalności

5

Bezpłatna przestrzeń targowa dla rolnika w mieście

6

4,5 mld złotych na odbudowę polskiego przetwórstwa

7

Skuteczna walka z ASF i odbudowa produkcji trzody chlewnej

ROLNICTWO I WIEŚ

– MINIONE 5 LAT

WYSOKIE TEMPO ROZWOJU POLSKIEJ WSI

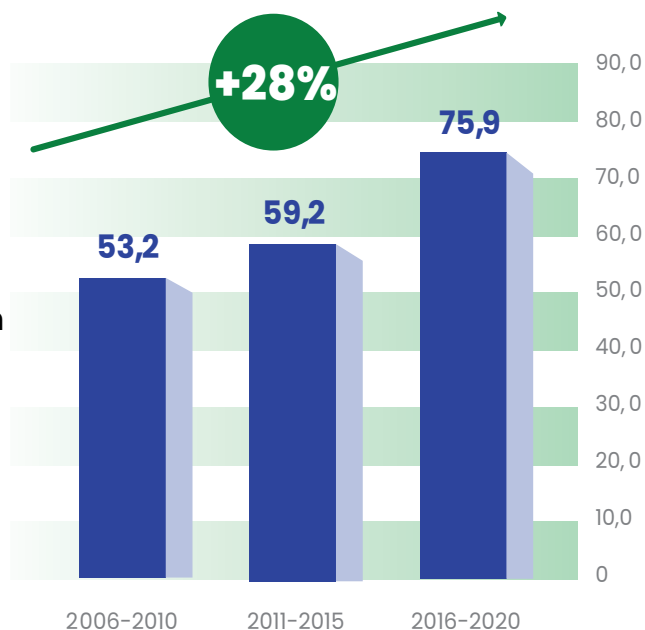
Rosną dochody mieszkańców wsi

Przez ostatnie 5 lat stale rosły dochody rodzin mieszkających na wsi, w tempie szybszym niż w latach 2011–2015. Zmniejsza się też dystans do miast, spadła różnica między dochodem, którym rozporządzają mieszkańcy miast i wsi.

LEPSZA KONDYCJA FINANSOWA GMIN WIEJSKICH

Do 76 mld zł wzrosła suma wydatków inwestycyjnych w gminach wiejskich i miejsko-wiejskich

Dzięki temu suma inwestycji w mniejszych gminach wyniosła już niemal tyle samo, co suma inwestycji w gminach miejskich. Było to możliwe dzięki dodatkowym funduszom rządowym i środkom udostępnianym samorządom.

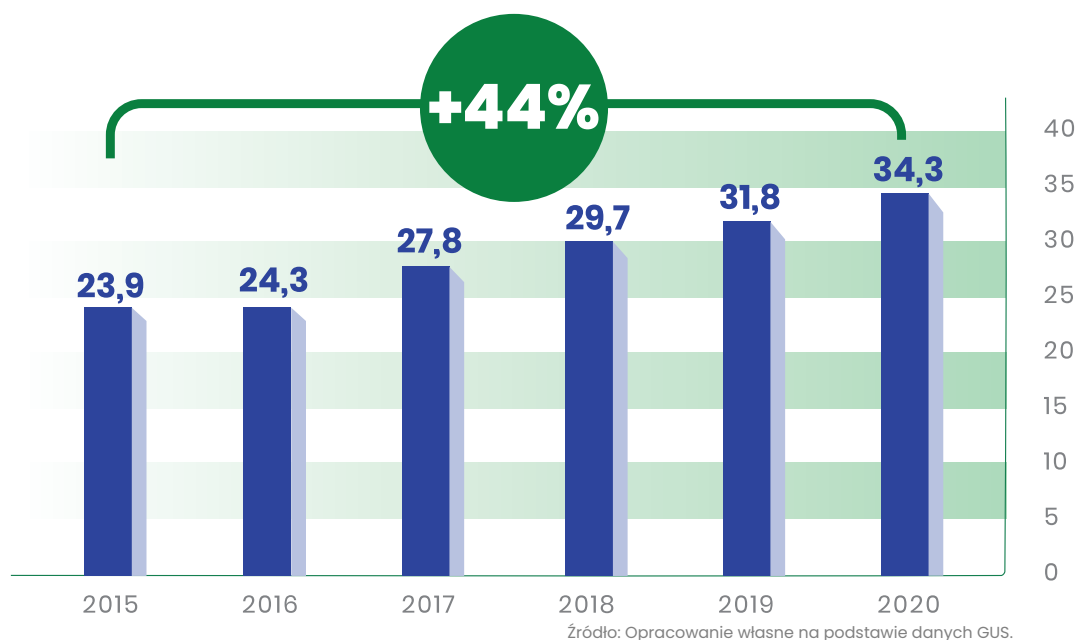
Suma wydatków inwestycyjnych w gminach miejskich i miejsko-wiejskich (mld zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

O 44% wzrósł eksport produktów rolno-spożywczych

Dobre wyniki polskich gospodarstw i firm przetwórczych wzmacniają cały polski eksport. Pomimo pandemii nadwyżka eksportu nad importem wyniosła 11,6 mld EUR – najwięcej od przystąpienia Polski do UE.

Eksport produktów rolno-spożywczych (mld EUR)

Większe wsparcie dla rolnictwa

Wyższe dopłaty do paliwa rolniczego

Zwiększyliśmy dofinansowanie do paliwa rolniczego z **86 zł do 110 zł**.

Rekordowe wsparcie na walkę z suszą

Na pomoc rolnikom poszkodowanym przez suszę wypłaciliśmy rekordową kwotę w latach **2018-2019**.

Większe limity dla Rolniczego Handlu Detalicznego

Z **20 do 100 tys. zł** chcemy podnieść limit w Rolniczym Handlu Detalicznym.

Inwestycje w rozwój wsi

Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg

9 mld zł na inwestycje drogowe w gminach wiejskich. W 2021 r. łącznie 3,3 mld zł na budowę i remont dróg.

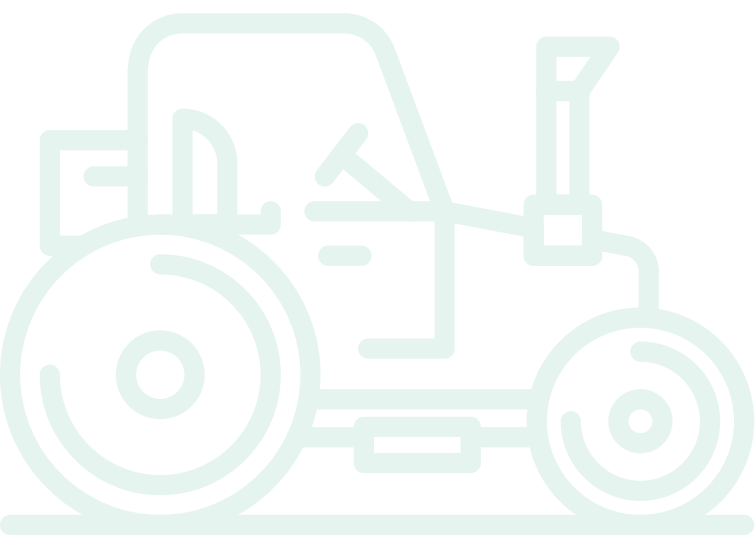
Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych

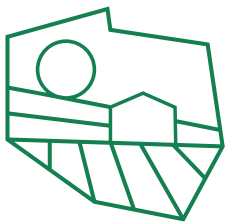
6,5 mld zł dla małych gmin na inwestycje w infrastrukturę - remonty szkół, chodniki, place zabaw dla dzieci.

Przywrócone połączenia autobusowe

Blisko **4 tys.** przywróconych linii autobusowych.

POLSKI ŁAD DLA WSI I ROLNICTWA

– PROGRAMY

Dla rolnika

Dopłaty powyżej średniej unijnej dla małych i średnich gospodarstw

Polscy rolnicy przez długi czas konkurowali w UE na nierównych zasadach. Kończymy z tym.

Małe i średnie gospodarstwa otrzymają dodatek, który pozwoli zwiększyć dopłatę do hektara tak, by wynosiła ona więcej niż średnia unijna.

Obiecaliśmy polskim rolnikom, że będą traktowani na równych zasadach i Polski Ład jest spełnieniem tej obietnicy, bo zdecydowana większość polskich gospodarstw będzie korzystała z dopłat na poziomie powyżej średniej UE.

Przejsie na emeryturę bez konieczności zbywania gospodarstwa

Już od 2022 rolnik sam zdecyduje, kiedy będzie chciał zakończyć pracę w swoim gospodarstwie. Przejsie na emeryturę nie będzie oznaczało konieczności pozbycia się ojcowizny.

Nowy system ubezpieczeń upraw

Kłęski żywiołowe to największe zagrożenie dla opłacalności produkcji rolnej. Dlatego każdy rolnik będzie mógł skorzystać z nowego systemu ubezpieczeń upraw.

Gospodarstwa posiadające ubezpieczenie uzyskają **gwarancję dopłaty 65% do składki ubezpieczeniowej**.

Dodatkowo, stworzony zostanie Fundusz Gwarancji w Rolnictwie, który zapewni małym i średnim gospodarstwom rolnym stałe źródło finansowania wypłat pomocy za poniesione straty.

Ryczałt 15 tys. zł na budowę zbiornika retencyjnego – bez zbędnych formalności

Magazynowanie wody opadowej i z roztopów to dziś warunek racjonalnego gospodarowania i zapobiegania suszy. **Każdy rolnik, który zdecyduje się na budowę zbiornika retencyjnego o powierzchni od 1 do 5 tys. m² otrzyma ryczałt nawet do 15 tys. zł.**

Dzięki uproszczeniu przepisów wystarczające będzie zgłoszenie nowego zbiornika do nadzoru wodnego, bez konieczności uzyskania pozwolenia wodno-prawnego.

Skuteczna walka z ASF i odbudowa produkcji trzody chlewnej

Epidemia ASF trwa w Polsce od 7 lat. Hodowcy trzody chlewnej potrzebują wsparcia nie tylko w walce z chorobą, ale również w odbudowie stad. Kompleksowy program walki z ASF obejmuje:

- ✔ Nawet 900 tysięcy zł dotacji dla rolników z obszarów objętych ASF na odbudowę stada. Pieniądze będzie można przeznaczyć na budowę budynków gospodarskich lub nowe maszyny, urządzenia i wyposażenie do produkcji prosiąt w okresie 2021–2026 r.
- ✔ Kolejne 150 mln zł na wyrównanie strat poniesionych przez rolników w wyniku ASF.
- ✔ Nieoprocentowane pożyczki na sfinansowanie zobowiązań cywilnoprawnych dla producentów świń, którzy utrzymywali świnie na obszarach dotkniętych ASF.
- ✔ Wsparcie inwestycyjne dla rolników z zakresu bioasekuracji – refundacja części kosztów takich projektów jak np. utworzenie niecki dezynfekcyjnej, wyposażenie gospodarstwa rolnego w urządzenie do dezynfekcji czy przebudowy lub remontu pomieszczeń w celu utrzymywania świń w gospodarstwie rolnym w odrębnych, zamkniętych pomieszczeniach.

- ✔ Ograniczenie populacji dzika w Polsce.
- ✔ Wsparcie dotacyjne dla ubojni i masarni na zakup linii technologicznych i produkcyjnych.

Większy zwrot akcyzy za paliwo rolnicze

Zwiększymy limit zużywanego oleju napędowego na 1 ha upraw rolnych do 110 l oraz limit zużycia oleju napędowego do 40 l na 1 dużą jednostkę przeliczeniową bydła (DJP). Dzięki oszczędnościom rolnik będzie miał więcej środków na zakup środków do produkcji rolnej.

Kodeks Rolny

To nowy akt prawny, który odciąży rolnika z biurokracji i dzięki temu znacznie ułatwi jego pracę.

Kodeks kompleksowo ureguluje najważniejsze zasady i podstawowe prawa dotyczące gospodarowania rolnego.

Nowa ustawa wesprze i ochroni rodzinne gospodarstwa rolne. Znajdzie się w niej szereg nowoczesnych rozwiązań, które

- ✓ dają gwarancję uzyskania dochodu przez gospodarstwa rodzinne (stworzony zostanie Fundusz Gwarancyjny Gospodarstw Rodzinnych),
- ✓ chronią rolników rodzinnych przed wyzyskiem i lichwą,
- ✓ wspierają finansowo uczniów szkół rolniczych,
- ✓ chronią gospodarstwa rodzinne przed likwidacją z powodu egzekucji komorniczych,
- ✓ gwarantują uwzględnianie potrzeb rolników przy projektowaniu nowych inwestycji na gruntach rolnych i zapewniają, że wieś będzie przede wszystkim miejscem produkcji rolniczej,
- ✓ wzmacniają dzierżawy rolnicze.

Więcej ziemi dla rolników

Na wirtualnej mapie Polski będzie można sprawdzić, które działki rolne są dostępne do dzierżawy lub kiedy kończy się umowa dzierżawy. Nowoczesny i przejrzysty system dzierżawy przyspieszy udostępnianie ziemi rolnikom.

Uproszczenia dla rolników

Wprowadzimy zmiany, które uwolnią wiejską działalność gospodarczą poprzez zmniejszenie wymagań biurokratycznych. Budynki gospodarcze do 300 m² będzie można budować na podstawie prostego zgłoszenia, bez konieczności uzyskania pozwolenia na budowę. Ułatwienia obejmą także prowadzenie działalności gospodarczej przez rolnika w swoim siedlisku. Uruchomione zostanie jedno e-okienko dla rolnika – rolnik nie będzie tracić czasu na biurokrację i dostanie możliwość realizacji wszystkich spraw urzędowych przez Internet.

Wspieranie edukacji i drogi zawodowej w rolnictwie

Każdy uczeń szkoły rolniczej otrzyma stypendium w wysokości 250 zł miesięcznie.

Zachęty dla młodych adeptów rolnictwa będą szansą na profesjonalizację gospodarowania.

Wsparcie informatyzacji gospodarstw

Przeznaczymy ponad 756 milionów złotych na zakup sprzętu i oprogramowania wzmacniającego cyfryzację rolnictwa. Rolnicy otrzymają wsparcie na zakup i montaż nowoczesnego sprzętu IT i oprogramowania wspierającego prowadzenie gospodarstwa.

POLSKI ŁAD DLA WSI I ROLNICTWA – PROGRAMY

DLA GMIN I OBSZARÓW WIEJSKICH

Rządowy Fundusz Polski Ład

Program Inwestycji Strategicznych to bezzwrotne dofinansowanie inwestycji publicznych realizowanych przez gminy, powiaty, miasta i województwa w całej Polsce. Gminy wiejskie skorzystają na Programie Inwestycji Strategicznych „Polski Ład”, dzięki któremu będą mogły prowadzić inwestycje drogowe, wodno-kanalizacyjne i gazyfikacyjne. To kilkadziesiąt miliardów złotych na inwestycje w małych polskich miejscowościach. Projekty uzyskują od rządu nawet 95-procentowe dofinansowanie.

Program inwestycji dla gmin popegeerowskich

Przeznaczymy dodatkowe 2 miliardy złotych na inwestycje i wsparcie mieszkańców gmin popegeerowskich. Spustoszenie, jakiego dokonała w tych gminach transformacja ustrojowa wymaga największych środków.

Nowe drogi, sieci wodno-kanalizacyjne, ośrodki kulturalne i sportowe – to tylko niektóre z inwestycji, o których sfinansowanie mogą ubiegać się w ramach programu wsie popegeerowskie.

Dostępność transportowa obszarów wiejskich oraz lokalne sieci ciepłne i gazowe

---

Zadbamy o rozwój infrastruktury transportowej ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg i Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, a także zakup autobusów, które będą jeździły na terenach dotychczas wykluczonych komunikacyjnie. Wsparcie w wysokości 1 mld zł otrzymają także centra ciepłno-gazowo-energetyczne w oparciu o biogazownie rolnicze, które zapewnią dodatkowe dochody dla rolników oraz nowe miejsca pracy na wsi.

Inwestycje w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną

Już od 2021 zainwestujemy dodatkowe 4,4 mld zł we wsparcie budowy i modernizacji systemów zaopatrzenia w wodę lub odprowadzania ścieków na terenach wiejskich. Do 2025 będziemy zwiększać pulę środków inwestycyjnych tak, aby jak najwięcej gospodarstw miało dostęp do kanalizacji lub mogło korzystać z przydomowych oczyszczalni.

Zwiększenie retencji wodnej na obszarach wiejskich

Ponad 3 mld zł zainwestujemy w latach 2021–2026 w projekty retencyjne. Wsparcie obejmie:

- ✓ inwestycje na małych ciekach wodnych zlokalizowanych na gruntach rolnych lub leśnych,
- ✓ inwestycje związane z odtworzeniem małych zbiorników wodnych oraz infrastruktury kulturowej w postaci młynów wodnych,
- ✓ dofinansowanie spółek wodnych na zakup sprzętu do utrzymania urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu gospodarstw rolnych przed zalaniem, podtopieniem lub nadmiernym zawilgoceniem spowodowanym przez powódź lub deszcz.

Satelitarny monitoring zagrożenia suszą

Stworzymy Centrum Geomatyki Rolniczej. Jego zadaniem będzie opracowanie satelitarnego systemu monitorowania upraw rolniczych na terenie całego kraju. W walce z suszą i innymi zagrożeniami pogodowymi sięgniemy po najnowocześniejsze rozwiązania technologiczne, aby pomóc rolnikom ograniczać starty i lepiej planować uprawy. System pozwoli na szybsze szacowanie strat i wypłacanie odszkodowań.

Program wymiany azbestu na budynkach

Kiedyś popularny azbest okazał się niezwykle szkodliwy dla zdrowia.

Dofinansujemy inwestycje w wymianę dachów azbestowych – zakup materiałów oraz demontaż starego i montaż nowego dachu.

Termomodernizacja budynków na obszarach wiejskich

Inwestycje w termomodernizację i wymianę źródeł ciepła to krok w stronę nowoczesnej wsi i wielka oszczędność pieniędzy przeznaczanych na ogrzewanie – zarówno dla gospodarstw domowych jak i gmin. Środki będzie można uzyskać na budynki mieszkalne oraz budynki użyteczności publicznej.

Światłowód w każdym domu

Nowoczesna wieś to wieś w pełni podłączona do sieci. Projekt inwestycji światłowodowych zapewni każdemu gospodarstwu, urzędowi czy szkole dostęp do szybkiego Internetu.

Dalsze wsparcie dla Kół Gospodyń Wiejskich

Wieś musi być nowoczesna, ale to nie oznacza zerwania z tradycją. Koła Gospodyń Wiejskich stały się dzięki rządowemu wsparciu nie tylko skarbnicami tradycji, ale i kuźniami lokalnej przedsiębiorczości. Będziemy kontynuować i rozwijać wsparcie dla tych organizacji, łącznie ze wsparciem przeznaczonym na rozwój takiej działalności jak Rolniczy Handel Detaliczny (RHD).

ROZWÓJ WSI W INTERESIE POLSKI

Nowe i bezpłatne miejsca do bezpośredniej sprzedaży w całej Polsce

---

Polskie miasta będą miały obowiązek wskazania miejsca/targowiska, gdzie rolnicy będą mogli sprzedać płody rolne mieszkańcom miast.

Takie targowiska będą organizowane w każdy weekend w całej Polsce pod hasłem „Dzień Handlu Rolniczego”. W ten sposób mieszkańcy miast otrzymają dostęp do żywności wysokiej jakości, a rolnicy będą mogli sprzedać swoje produkty bezpośrednio, bez marży pośrednika.

Uwolnienie rolniczego handlu detalicznego

Robimy kolejny krok w rozwoju Rolniczego Handlu Detalicznego.

Czas na kolejne kroki:

podniesiemy z 40 do 100 tys. zł limit przychodów zwolnionych z podatku dochodowego w ramach działalności RHD,

umożliwimy dostawy żywności wyprodukowanej w ramach RHD do sklepów, restauracji, stołówek w całym kraju.

4,5 mld zł na odbudowę polskiego przetwórstwa oraz sprzedaż i produkcję żywności w gospodarstwie rolnym

---

Środki przeznaczymy na tworzenie miejsc bezpośredniej sprzedaży i przetwarzania produktów rolnych oraz rozwój zakładów przetwórczych w mikro, małych i średnich przedsiębiorstwach.

Rolnicy będą mogli otrzymać atrakcyjne dotacje na działalność przetwórczą – nawet kilka milionów zł w przypadku prowadzenia działalności gospodarczej. Dofinansowanie obejmie m.in. koszt wyposażenia i unowocześnienia zakładu, budowę przetwórni, zakup samochodu do sprzedaży i transportu żywności na targowisko.

AgroPort i Kolej dla żywności

Zainwestujemy w zwiększenie zdolności przeładunkowych polskich portów. Poszerzymy w ten sposób kanały eksportu dla polskiej żywności i jeszcze zwiększymy jej konkurencyjność na rynkach światowych.

Wsparcie lokalnych producentów w eksporcie

Stworzymy sieć placówek zagranicznych KOWR, które będą wspierać rolników w zakresie poszukiwania klientów na zagranicznych rynkach. **Nawet najmniejszy rolnik będzie miał szansę ze swoimi produktami dotrzeć na największe rynki.**

Paszportyzacja polskiej żywności

Wprowadzimy cyfrowy system identyfikacji żywności. **Chcemy, by konsumenci wiedzieli dokładnie, jaka jest droga żywności „od pola do stołu”.** Dzięki temu konsumenci będą świadomie wybierać najlepsze produkty z Polski, co pozwoli rolnikom uzyskać większe dochody ze sprzedaży swojej produkcji.

Wsparcie dla produkcji żywności ekologicznej

Uporządkujemy wykaz bezpiecznych dostawców wspierających rolnictwo ekologiczne. Będziemy także pomagać w zakupie potrzebnych środków do produkcji żywności ekologicznej.

Przeciwdziałanie nieuczciwym praktykom w handlu artykułami rolno-spożywczymi

---

Pozycja rolnika musi zostać wzmocniona, aby mógł skutecznie bronić swojej pracy przed nieuczciwymi dostawcami.

A pozycja polskiego, lokalnego dostawcy musi być silniejsza wobec globalnych graczy. Żeby ograniczyć nieuczciwe praktyki, zastosujemy bardziej precyzyjne zasady kontroli jakości handlowej.

Wzmocnienie sieci regionalnych rynków hurtowych i centrów przechowalniczo-dystrybucyjnych

---

Zbudujemy systemy przechowywania płodów rolnych. Będziemy także pobudzać lokalne rynki zbytu żywności. Zapewni to lepszą cenę rolnikom oraz bezpieczeństwo ich produktów.

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

POLSKI ŁAD
dla polskiej wsi

SOLIDARNI ROLNIKAMI

#PolskiŁadDlaPolskiejWsi